

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2018 жылғы 20 қыркүйектегі
№ 469 бұйрығына 59 - қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 499-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқыту мақсаты – тіл туралы білімдерді меңгеру, түрлі деңгейдегі құралдарды қолдану нормалары және оларды өнімді тілдік әрекет барысында белсендету, сонымен бірге сөздік қорын байыту, байланыстыра айту жолдарын, қатынас мәдениетін, тілді жетілдірудің саналы және шығармашылықтық механизмдерін меңгеру негізінде тілдік әрекеттің барлық түрлері (тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым) бойынша коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру арқылы зиялы және белсенді тұлғаны дамыту.

3. Оқытудың міндеттері:

1) тіл туралы білімдерді, оның түрлі салада және қатынас жағдайларында, стилистикалық ресурстарда, әдеби тілдің негізгі нормаларында (орфоэпиялық, орфографиялық және грамматикалық) және тілдік этикет ережелерінде қызмет істеуін қалыптастыру;

2) оқу және жазу дағдыларын жетілдіру;

3) нормативтік және қатынас жағдайындағы сәйкестік көзқарастары жағынан тілдік құралдарды бағалау және таңдау қабілетін қалыптастыру;

4) түрлі тілілік жанрларда ауызша және жазбаша монологиялық сөйлемдерді құру қабілетін дамыту және жетілдіру;

5) табысты әңгімелік қатынас жасау, түрлі сала мен коммуникативтік жағдайда пікірталас жүргізу қабілетін жетілдіру;

б) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық және стилистикалық сауаттылығын жетілдіру;

7) қатынас құралы, білім көзі, рухани-адамгершіліктік құндылық ретінде, және де қоғамда табысты әлеуметтенуге ықпал жасайтын тілдік капитал ретінде, тілге саналы қарауға тәрбиелеу.

4. Бағдарламаның мазмұны, заттық нәтижелерге қол жеткізуден басқа, түзеу міндеттерін жүзеге асыру бойынша жүйелік жұмыстарды қарастырады: есту, есту-көру қабылдауын дамыту; бейтарап және белсенді сөздігін өсіру; сөйлеуінде вербализмді болдырмау, тілдің семантикалық жағымен жұмыс; тілдің грамматикалық және фонетикалық құрылымының бұзылымдарын түзеу; дислексияны, дисграфияны және дизорфографияны болдырмау және жеңу.

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Тілді оқыту, оқытудың түзеу-дамытушылық және әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты қағидаларының негізінде және жіктемелік, әрекеттік, коммуникативтік, құндылықты-бағдарлаушылық, дифференциалдық тәсілдер мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларын қолдану негізінде, жүзеге асырылады.

6. Оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білімдік қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады.

7. Әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады.

8. Әрекеттік тәсіл қағидасы: оқыту барысында педагогтың басшылығымен заттық-практикалық, ізденушілік әрекеттер кең қолданылады, бұл оқу материалын түсінуге жағдайлар жасайды; заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функцияларының сенсомоторлық негізін дамытуға (қабылдауы, тілі, ойлау қабілеті), білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толықтыруға, жалпыбілімдік пәндер бойынша білімдер мен дағдыларды меңгерулеріне мүмкіндік береді.

9. Коммуникативтік тәсіл – ақпаратты беру және хабарлау, тілдік қатынас барысында білімдерімен, қабілеттерімен және дағдыларымен алмасу; тіл арқылы қатынас жасау қабілеттілігі оқыту нәтижесі болып табылады.

10. Оқытудың практикалық бағыты білім алушылардың оқыған материалы мен практикалық іс-әрекеті арасындағы тығыз байланысты, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешуде бірінші кезекті мағынасы бар, білімдері мен қабілеттерінің қалыптасуын болжайды.

11. Білім алушыларға қарасты жіктемелік және жекелік тәсіл, олардың Бағдарлама мазмұнын меңгерудегі бірдей емес мүмкіндіктерін көрсететін

ерекше білімдік қажеттіліктерінің ескерілуін, оқу материалын меңгеру барысында көрініс алатын және алған білімдерінің, дағдыларының, қабілеттерінің сапасына әсер ететін, вариативті типологиялық ерекшеліктерінің болуын болжайды. Әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады.

12. Ақпараттық коммуникативтік біліктілігін қалыптастыру мақсатында білім алушылар түрлі дереккөздік ақпараты бар әртүрлі жұмыстарды, соның ішінде инновациялық коммуникациялық технологияларды қарастырады (оқытын машиналар, сөздіктер, анықтамалар, бұқаралық ақпарат құралдары, ғаламтор, компьютер).

13. Қоғамның әлеуметтік-экономикалық және мәдени өмірінің түрлі аспектілерін қамтитын, түрлі үлгідегі және жанрдағы мәтіндерді қолданылады, бұл білім алушылардың орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық сауаттылық деңгейін, сондай-ақ тілдік мәдениет деңгейін көтеруге, саралау дағдыларын жаттықтыруға және тілдің түрлі жанрдағы, стильдегі байланысты сөйлемдерді меңгерулеріне мүмкіндік береді.

14. Мәтіндер мазмұны білім алушылардың рухани-адамгершіліктік қасиеттері мен қазақстандық патриотизмді қалыптастыруға және өмірде жалпыұлттық «Мәңгілік Ел» идеясын іске асыруға, этникааралық және мәдениаралық коммуникация жағдайында төзімділік пен қатынасты дамытуға бағытталады.

15. Сабақтарды ұйымдастыру және өткізу барысында педагог бірқатар ерекше және жалпы әдістемелік талаптарға сүйенеді:

1) үздіксіз түзеу және дефицитарлық функцияларын дамыту (сенсорлық, моторлық, психикалық);

2) кеңістіктік ұғымдарды, коммуникативтік әрекеттерді, сезіну мен ұсақ моториканы, есту, көру және тактильдік қабылдауды дамыту;

3) меңгерген компенсаторлық тәсілдерін, қабілеттері мен дағдыларын, қалпына келтірілген және түзетілген функцияларын түрлі оқу процесі барысында, сабақта және сабақтан тыс кезде, айналасындағылармен қатынас жасау кезінде белсенді түрде қолдану мүмкіндігін қамтамасыз ету;

4) әлеуметтік құзіретін белсендету және өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын, танымдық белсенділік пен танымдық қызығушылығын, тұлғаның эмоциялық-еріктік саласы мен оң қасиеттерін дамыту.

16. Оқытудың әдістері мен тәсілдерін таңдау ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылардың танымдық әс-әрекеттеріне сәйкес жүзеге асырылады, соған орай, іс-әрекеттер алгоритмдері мен заттық-практикалық ірекеттерді қолдану түрінде берілетін, «кішкентай қадамдар» әдісі маңызды орын алады.

17. Оқудағы қиындықтарды жеңу мақсатында арнайы тәсілдер (көру бұзылымдары ескерілгендегі оқу ісінің алгоритмизациясы, сабақ құрылымының ерекшелігі, сақталған функцияларды дамыту бойынша арнайы гимнастика), оқу ақпаратын өңдеудің логикалық тәсілдері (нақтыландыру, үлгілер бойынша аналогиясын орнату, қорыту) қолданылады.

18. Білім алушылардың психикалық және дене ерекшеліктерін түзеу мақсатында тіл сабағында қолданылатын әдістер мен тәсілдер:

- 1) шолу әдісі;
- 2) дидактикалық ойындар;
- 3) «Фонетика», «Лексика және фразеология» тақырыптарын оқу барысында кроссвордтарды табу, ребустарды, шарадаларды шешу;
- 4) тірек сызбалар;
- 5) мәтінді редакциялау;
- 6) анықтамалық материалдар үшін дәптер дайындау және қолдану;
- 7) «дыбыссыз» сұрақ;
- 8) дайын мәтіннің тақырыптық торын құрастыру тәсілі және тақырыпты құру барысындағы есептеулер тәсілі;
- 9) болашақ тақырыптың микротақырыптарын ашу сызбасын құрастыру тәсілі және оны дайын мәтіннен есептеп шығару тәсілі;
- 10) тәсілдерді қолдана отырғандағы тіл шығармашылығы: «Еркін ассоциациялар тәсілі»(суреттердің деректері бойынша), «Не болар еді, егер ...» (білім алушы өзіне осындай сұрақ қойып жауап беруге тырысады), «Әңгімені жалғастыр»;

11) «мағыналық бірліктер» тәсілі мағыналық жады мен логикалық ойлау қабілетін дамытуға арналады. Тәсілдер: мәтіннің сараптамасы немесе шағын-баяндау, мұнда білім алушы дәйекті түрде екі сұраққа жауап береді: «Бұл мәтінде кім (немесе не) туралы айтылады?» және «Бұл жөнінде не айтылады (хабарланады)?». Қолданылатын қысқаша-баяндаулар көлемі үлкен мәтінге қарасты қорқынышын жеңіп, эмоциялық-ерік аясының қалыптасуына көмектеседі. Жеке тәжірибесін қолдану: жанұядағы туыстық байланыстардың аналогиясы бойынша мәтін немесе сөйлем ішіндегі туыстық байланыстарды анықтау (мысалы, «Қарапайым сөйлем») тақырыбын зерделеу барысында.

19. Ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушыларға барлық психикалық процестердің тез сарқылуы тән, сондықтан сабақ кезінде іс-әрекеттерді ауыстырудың, әдістер мен тәсілдерді алмастырудың, жіктемелік тәсілдің, маңызыды материалды ойда сақтап қалу үшін көп рет қайталаудың, көру қабілеті, айналаны бақылау, оқу, жұмысты тынығумен алмастыру үшін жайлы жағдайлар жасаудың мағынасы зор.

20. Бағдарламалық материалды толыққанды жүзеге асыру үшін тіл және әдебиет кабинеттерін жабдықтаудың нормалары белгіленген:

- 1) интерактивтік және проекциялық жабдықтар жинақталымы: проектор, интерактивтік тақта немесе экран;

2) электрондық басылымдар, DVD –гі видеофильмдер, электрондық плакаттар;

3) компьютер жинақталымы: жүйелік блок, монитор, микрофондық-телефондық гарнитура, акустикалық жүйе, Web-камера, желілік фильтр, көпфункционалды құрылғы;

4) аудиторлық қабырға тақтасы.

21. Тілдік оқыту барысында техникалық құрылғылар (аппаратура) және дидактикалық құралдар (ақпарат тасушы) белсенді түрде қолданылады, оның ішінде:

1) интерактивтік панелі және үшөлшемді аксессуарлары бар «Мультимедиялық интерактивтік оқытатын бағдарламалық-әдістемелік кешен» электрондық ресурсы - теориялық материал мен практикалық білімдердің меңгерілу тиімділігін жоғарылату үшін;

2) дыбыстық сигнады визуалдайтын «Логопедиялық тренажер» - арнайы тыныс алу және дауыс жаттығуларын өткізу барысында, әсіресе тұтықпасы мен дизартриясы бар балалармен жұмыс істегенде;

3) «Тілдік коммуникацияны меңгеру және дамытуға арналған тілдік тренажер» ассистивтік құрылғысы, - қажетті мөлшерде жалпақ сөйлемдік тілді меңгермеген білім алушылар үшін, сонымен бірге білім алушылардың тілдік шектелуі кезеңінде.

3 - тарау. «Қазақ тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

22. «Қазақ тілі» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;

2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;

3) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

6) 10- сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағатты құрайды.

23. Пәндік білімнің мазмұны коммуникативтік әрекеттерге және коммуникативтік дағдыларға негізделген; коммуникативтік дағдылардағы оқу мақсаттары әр сынып деңгейіне сәйкес динамикалық даму бағытында жасалған.

24. Оқу мақсаттары мұғалім мен білім алушыларға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсететін төмендегідей 5 бөлімді қамтиды:

1) тыңдалым және айтылым;

2) оқылым;

3) жазылым;

4) тілдік нормаларды қолдану;

5) сөйлеу тілін дамыту және түзету.

25. «Тыңдалым және айтылым» бөлімі мұғалім мен білім алушылардың

сөзі, аудио (видео) таспаларды тыңдай білу, сөйлеушінің коммуникативтік мақсаты мен себебін түсіну, естіген әдеби, публицистикалық, ғылыми-танымал мәтіндердегі ақпараттарды түсіну дағдыларын қалыптастыру, әлеуметтік-мәдени, әлеуметтік-тұрмыстық, адамгершілік-этикалық тақырыптар бойынша өз ойын бірізділікпен ауызша түрде жеткізу және диалогтың әртүріне қатысу дағдыларын дамытуға бағытталған.

26. «Оқылым» бөлімі шығарманы түсініп, дұрыс, мәнерлеп, жылдам оқу; іштей оқу, шығарманың басты ойын айқындау, оқылған шығармалардың мазмұнын талқылау, кітап жайында пікірлер құрастыру, мұғалім тапсырмасы бойынша оқылған шығарманы мазмұндау, басты кейіпкерлерді атау, өз көзқарасын айқындап айту, ақпарат көздерімен жұмыс істеу мәдениетін дамыту және оқылым стратегияларын қолдану дағдыларын жетілдіруге бағытталған.

27. «Жазылым» бөлімі естіген және оқыған мәтіннің мазмұнын жазбаша әрі қысқартылған түрде дұрыс жеткізе білу дағдыларын (мазмұндама, конспект, аннотация, тезистер) қалыптастыру, қажетті ақпараттарды іріктеу негізінде өзекті мәселелерге (әлеуметтік-мәдени, әлеуметтік-тұрмыстық, адамгершілік-этикалық) қатысты тақырыптарға өзіндік мәтіндерді құрастырып, өз ойын дәлелдеп жазу, бұқаралық ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік ауытқулар мен орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау, тілдің әртүрлі функционалды-мағыналық типтерін (сипаттау, баяндау, пайымдау) пайдалана отырып әртүрлі функционалдық стильде шығарма жазу (оның ішінде пікір және сын пікір) дағдыларын жетілдіруге бағытталған.

28. «Тілдік нормаларды қолдану» бөлімі білім алушылардың қарым-қатынастық дағдыларын дамыту, орфографиялық, орфоэпиялық, лексикалық, грамматикалық, пунктуациялық нормалар мен қазақ тілінің этикет формаларын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеруге бағытталған.

29. «Тыңдалым және айтылым» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) болжау;
- 2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;
- 3) сөзді түсіну және қабылдау;
- 4) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;
- 5) сөйлеу мәдениетін дамыту;
- 6) сөйлеу тілін дамыту және түзету.

30. «Оқылым» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) мәтіннен ақпаратты анықтау;
- 2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;
- 3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;
- 4) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу;
- 5) оқылым стратегияларын қолдану.

31. «Жазылым» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жазу дағдыларын жетілдіру;
- 2) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;

- 3) іскерлік хат жазу;
- 4) мәтіндерді түзету.

32. «Тілдік нормаларды қолдану» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) орфографиялық нормаларды сақтау;
- 2) орфоэпиялық нормаларды сақтау;
- 3) лексикалық нормаларды сақтау;
- 4) грамматикалық нормаларды сақтау;
- 5) пунктуациялық нормаларды сақтау.

33. 5-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны.

34. Сөйлеу әрекеттерінің түрлері:

1) тыңдалым және айтылым: тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау; негізгі ойды анықтау; негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздер арқылы өз ойын білдіру;

2) оқылым: мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну; мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру; ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтары; оқылым стратегияларын қолдану; қажетті ақпаратты таба білу;

3) жазылым: бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш); шағын маз мұндама жазу; мұғалім ұсынған жоспар бойынша шағын шығарма жазу; хат жазу, конвертке мекен-жайын дұрыс жазу;

4) тілдік нормаларды қолдану:

орфографиялық норма: қазақ тілінің дыбыстар жүйесі; үндестік заңы; емле заңдылықтары;

орфоэпиялық норма: ілгерінді, кейінді, тоғыспалы ықпал;

лексикалық норма: сөздердің тура және ауыспалы мағынасы; көп мағыналы сөздер; синоним, антоним;

грамматикалық норма: туынды сөздер; күрделі сөздер: зат есімнің мағыналық түрлері; сын есім, шырай категориясы; сан есім, мағыналық түрлері; төл сөз бен төлеу сөз, автор сөзі;

пунктуациялық норма: төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

35. 6-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны.

36. Сөйлеу әрекеттерінің түрлері:

1) тыңдалым және айтылым: иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі көтерілген мәселені талдау; мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру; терминдерді орынды қолдану, диалогке қатысу;

2) оқылым: мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтау, түсіну; хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландыру хабарландырудың

құрылымы мен өңделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеуді тілдік құралдар арқылы тану; мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну; сұраққа өздігінен жауап бергенде қолдана білу; оқылым стратегияларын қолдану, комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу; сілтеме жасау;

3) жазылым: бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату (п-р, ү-у, ұ-у, и-у, б-д; с-э, е-ә); бір қосымша элементі бойынша графемаларды ажырату (ц-и, г-ғ, ү-ұ, о-ө, н-ң, к-қ, х-с); сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; оқыған шығармалар бойынша жоспар құрып (мұғалімнің көмегімен), шығарма жазу; сурет бойынша жоспар құрып (мұғалімнің көмегімен), шығарма жазу; іс-қағаздарды (хабарландыру, жедел хат, құттықтау) жазу; орфографиялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету;

4) тілдік нормаларды қолдану:

орфографиялық норма: жеке, бірге, бөлек, дефис арқылы жазылатын сөздер;

орфоэпиялық норма: сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін;

лексикалық норма: көп мағыналы сөздер мен омонимдер; синонимдердің мағыналық және стилистикалық айырмашылықтары; ауызекі және жазбаша мәтіндерде антонимдерді қолдану;

грамматикалық норма: есімдік; төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдары мен қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану; есімдерден зат есім тудыратын жұрнақтарды қолданып, сөз өзгерту мағынасына көңіл аудару;

пунктуациялық норма: қазақ тіліндегі тыныс белгінің түрлері, даралаушы тыныс белгілері.

37. 7-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны.

38. Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1) тыңдалым және айтылым: мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну; детальді ақпаратты анықтау; мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру; ойын анық жеткізу, дәлелдеу, қорытынды жасай білу; ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу;

2) оқылым: мәтіннен детальді ақпаратты анықтау, мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу;

3) жазылым: бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды

ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш; графикалық тіректер бойынша мәтін құрастыру, жазу; сөздерді өзгерте отырып шағын мазмұндама жазу; өз бетінше құрастырған жоспар бойынша шығарма жазу; іс-қағаздарды: қабырға газетіне мақала жазу, қолхат, өтініш, мінездеме, сауалнама, өмірбаян толтыру; мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету;

4) тілдік нормаларды қолдану:

орфографиялық норма: жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану;

лексикалық норма: көнерген сөз, неологизм (жалпы тілдік және жеке авторлық) сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу;

грамматикалық норма: есімше; көсемше; тұйық етістік; шақ, рай түрлері; одағай; оқшау сөздер; үстеудің мағыналық түрлері, етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлері; еліктеу сөздер; шылау түрлері;

пунктуациялық норма: сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану; шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану.

39. 8-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны.

40. Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1) тыңдалым және айтылым: мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; факті мен көзқарасты ажырата білу; проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру; пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдау; білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізу;

2) оқылым: мәтіндік және графикалық (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; тілдік құралдар арқылы публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін тану; хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу, мәнерлеп шапшаң оқу;

3) жазылым: бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату, оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып шығарма жазу, іс-қағаздарды: хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат, жарнама, түсініктеме, сенімхат жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыру; мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу;

4) тілдік нормаларды қолдану:

орфографиялық норма: бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу;

сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану;

лексикалық норма: ежелгі қазақ және кірме сөздер, фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәні, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану;

грамматикалық норма: оқшау сөздердің қызметі, сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есім, етістікті сөз тіркестері, тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелері, сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелері;

пунктуациялық норма: қабаттаса қолданылатын тыныс белгілері.

41. 9-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны.

42. Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1) тыңдалым және айтылым: дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау, әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи, оқу-еңбек тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтардағы (интервью, пікірталас үзінді) автордың көзқарасы мен экспрессивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау, тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау, перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, ой тұжырымдау;

2) оқылым: тұтас және аралас мәтіндердегі ақпараттарды салыстыру, перифразаның түрлі тәсілдерін қолдану, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру, публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану, мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату, ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу, комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу, саналы түрде дауыстап дұрыс оқу;

3) жазылым: графемаларды, олардың элементтерін байланыстарын дұрыс жазу, мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген материалды сипаттап жазу, негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу, іс-қағаздарды: оқуға түсуге, жұмысқа орналасуға байланысты қағаздар (өтініш, өмірбаян, қолхат, резюме) жазу, бұқаралық ақпарат құралдарының материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау;

4) тілдік нормаларды қолдану:

орфографиялық норма: мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;

лексикалық норма: сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану;

грамматикалық норма: жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану, құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу, салалас құрмаласт сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану;

пунктуациялық норма: құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану.

43. 10-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны.

44. Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1) тыңдалым және айтылым: мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түп нұсқамен салыстыру, әртүрлі жанрдағы орта көлемді мәтіндердегі мақсатты аудитория мен тілдік құралдардың рөлін талдау; тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; мәтінде айтылған ойға өз көзқарасын білдіру, сыни тұрғыдан баға беру, әртүрлі жанрдағы материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру, орта көлемді монолог дайындау;

2) оқылым: тұтас емес мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; әртүрлі стильдегі мәтіндердің қызметін, құрылымын, ерекшелігін салыстыру; белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау;

3) жазылым: графикалық тәртіптің негізгі ережелерін сақтау, сөздердің дыбыстық -әріптік құрамын қатесіз жазу, мәтін құрылымын сақтау, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу, құрылымы және жеткізілу формасы бойынша іскерлік хат түрлерін (реттелген, реттелмеген, конверттік, электронды, факс) қолдану, жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу;

4) тілдік нормаларды қолдану:

орфографиялық норма: мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;

лексикалық норма: лексикалық және стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану;

грамматикалық норма: сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырату, түрлендіріп қолдану, аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану;

пунктуациялық норма: құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану.

4 - тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

45. Бағдарламада «оқыту мақсаттары» кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.5.1.1. кодында «5» – сынып; «5.1» – бөлімше; «1» – оқыту мақсатының реттік нөмірі.

46. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1-кесте

«Тыңдалым және айтылым» бөлімі						
Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау	6.1.1.1 ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау	7.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	8.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау	9.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйеніп отырып, көтерілетін мәселені болжау	10.1.1.1 мәтін мазмұнын бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру
1.2 Әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама,	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама,	7.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы	8.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (нұсқаулық,	9.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи, оқу-еңбек тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтардағы	10.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең

	жарнама , хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	(өн мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну	у, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау	(интервью, пікірталас үзінді) автордың көзқарасы мен экспрессивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау	көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью , пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитори ямен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
1.3 Сөзді түсіну және қабылдау	5.1.3.1 тыңдалған қысқа мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі ақпаратты анықтау ; 5.1.3.2 құрбыларының жауабы неден басталып, аяқталғанын біліп, өз сөзімен айтып беру;	6.1.3.1 тыңдалған қысқа мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 6.1.3.2 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 7.1.3.2 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауысырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.3.3	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.1.3.2 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аударатырып, жетекші сұрақтар арқылы	9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпаратта астарлы ойды анықтау; 9.1.3.2 мәтінде көтерілген мәселені талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 9.1.3.3 аудио	10.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 10.1.3.2 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра

	5.1.3.3 хабарлы мәтіннің мазмұнын қабылдап, түсіну		шығармада бейнелі сөздің орнын түсіну, бағалау	негізгі ойды анықтау; 8.1.3.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалды тыңдау және түсіну	және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалды тыңдау және түсіну. Негізгі ойын жеткізу	білу; 10.1.3.3 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау
1.4 Тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау	5.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру	6.1.4.1 көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру	7.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	8.1.4.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау	9.1.4.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу; 9.1.4.2 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой	10.1.4.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту; 10.1.4.2 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап

					тұжырым дау; 9.1.4.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материал дар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру	беру; 10.1.4.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материал дар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру және кейіпкерлердің әрекетін бағалау
1.5 Сөйлеу мәдениетінің дамыту	5.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогқа	6.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогқа қатысу,	7.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу; 7.1.5.2 оқыған мәтін	8.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып	9.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдер мен деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді әрі жүйелі түрде	10.1.5.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау

	а қатысу	өз пікірін білдіру	бойынша пікір айтуға машықта ндыру, ойын анық жеткізу, дәлелдеу, қорытынды жасай білу	, диалогқа қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу; 8.1.5.2 білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізу	жеткізу	
--	----------	--------------------	---	--	---------	--

2-кесте

Бөлімше	«Оқылым» бөлімі					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Мәтіннен ақпаратты анықтау	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.1.2 мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.1.2 мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну; сұраққа	7.2.1.1 мәтіннен детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 7.2.1.2 басты кейіпкерлердің сипатын, іс-әрекетін тауып, көрсету; 7.2.1.3	8.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 8.2.1.2 мәтіннен негізгі және	9.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сурет) ақпараттарды салыстыру; 9.2.1.2 перифраздың түрлі	10.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 10.2.1.2 мәтінде көтерілген

		өздігінен жауап бергенде қолдана білу	мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	тәсілдерін қолданып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау
2.2 Мәтіннің стильдік ерекшелігін тану	5.2.2.1 ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	8.2.2.1 ресми стиль және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	9.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	10.2.1.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
2.3 Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 мәтіннің түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу	6. 2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен өңделуі арқылы жанрлық	7.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату	8.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделу	9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату.	10.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы

		ерекшеліктерін ажырату		і арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату		жанрлық ерекшеліктерін ажырату
2.4 Әртүрлі ресурс көздерін ең қажетті ақпарат алу	5.2.4.1 оқулықтың анықтамалық деректерін өз бетінше қолдану	6.2.4.1 мектептің энциклопедиялық, фразеологиялық, орфографиялық сөздіктен ақпараттарды іздеу	7.2.4.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	8.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	9.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу	10.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
2.5 Оқылым стратегияларын қолдану	5.2.5.1 жалпы мазмұнды түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.5.2 мәтінді бөліктерге бөлу және негізгі	6.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу	7.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу	8.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.5.2 мәнерлеп шапшаң оқу: мәтіннің мазмұны мен мағынасына сәйкес интонация	9.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 9.2.5.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс	10.2.5.1 қазақ классиктерінің әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу; 10.2.5.2

	ойын анықтау			я мен сөз қарқынын (кідіріс, логикалық ойлау дауыс сарыны) сақтау	оқу	өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу
--	--------------	--	--	---	-----	---

3-кесте

Бөлімше	«Жазылым» бөлімі					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Жазудағы жетілдіру	5.3.1.1 жазу техникасын жетілдіру 5.2.1.2 оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу; 5.2.1.3 бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш)	6.3.1.1 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату (п-р, ү-у, ұ-у, и-у, б-д; с-э, е-ә); 6.2.1.2 бір қосымша элементі бойынша графемаларды ажырату (ц-и, г-ғ, ү-ұ, о-ө, н-ң, к-к, х-с)	7.3.1.1 бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш); 7.2.1.2 қазақ тілінің барлық дыбыстарын өз бетінше жазуда ажырату	8.3.1.1 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату	9.3.1.1 дисграфияның алдын алу мақсатымен барлық графемаларды, олардың элементтерінің байланыстарын дұрыс жазуын қадағалау	10.3.1.1 графикалық тәртіптің негізгі ережелерін сақтау; 10.3.1.2 сөздердің дыбыстық - әріптік құрамын аңғару

3.2 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.2.1 шағын мазмұндама жаза білу; 5.3.2.2 мұғалім ұсынған жоспар бойынша шағын шығарма жазу;	6.3.2.1 таныс емес тыныс белгілері қойылмаған мәтінді сөйлемге бөлу, жазу; 6.3.2.2 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.3.2.3 оқыған шығармалар бойынша жоспар құрып (мұғалімнің көмегімен), шығарма жазу; 6.3.2.4 сурет бойынша жоспар құрып (мұғалімнің көмегімен)	7.3.2.1 түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну, жазу; 7.3.2.2 графикалық тіректер бойынша мәтін құрастыру, жазу; 7.3.2.3 сөздерді өзгерте отырып шағын мазмұндама жазу; 7.3.2.4 өз бетінше құрастырған жоспар бойынша шығарма жазу;	8.3.2.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 8.3.2.2 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып шығарма жазу; 8.3.2.3 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы	9.3.2.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген материалды сипаттап жазу; 9.3.2.2 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін	10.3.2.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 10.3.2.2 шығарма жазу барысында өз ойын білдіріп, дәлелдей, қорытынды жасай білу; 10.3.2.3 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып,
---	---	--	---	---	---	--

		н), шығарма жазу		мәтін жазу	жазу	жинақы мәтін жазу
3.3 Іскерлік хат жазу	5.3.3.1 туыстарына, достарына хат жазу, конвертке мекенжайын дұрыс жазу	6.3.3.1 іс-қағаздарды (хабарландыру, жеделхат, құттықтау) жазуға жаттықтыру	7.3.3.1 іс-қағаздарды: қабырға газетіне мақала жазу, қолхат, өтініш, мінездемелер, сауалнамалар, өмірбаян толтыруға үйрету	8.3.3.1 іс-қағаздарды: хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат, жарнама, түсініктемелер, сенімхат жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруға жаттықтыру	9.3.3.1 іс-қағаздарды: оқуға түсуге, жұмысқа орналасуға байланысты қағаздар (өтініш, өмірбаян, қолхат, резюме) жаза білу	10.3.3.1 құрылымы және жеткізілу формасы бойынша іскерлік хат түрлерін (реттелген, реттелмеген, конверттік, электронды, факс) қолдана білу
3.4 Мәтіндерді түзету	5.3.4.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету	6.3.4.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге, емлес ережелеріне сүйеніп, түзету	7.3.4.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емлес ережелеріне сүйеніп, түзету	8.3.4.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу	9.3.4.1 бұқаралық ақпарат құралдарының материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік	10.3.4.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу

					түзетулер жасау	
--	--	--	--	--	-----------------	--

4-кесте

Бөлімше	«Тілдік нормаларды қолдану» бөлімі					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Орфографиялық нормаларды сақтау	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесі, үндестік заңы, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу; 5.4.1.2 түбір сөздегі дауысты және дауыссыз дыбыстар әріптерінің жазылуын тексері білу	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атаулардың орфографиялық нормаға сай жазу	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
4.2 Орфоэпиялық нормалар	5.4.2.1 екіпіннің түрлерін сөз	6.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз	7.4.2.1 екіпіннің түрлерін (сөз	8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация	9.4.2.1 сөйлеу ағымында ағы	10.4.2.1 сөйлеу ағымында ағы

рды сақтау	және сөйлем ішінде орынды қолдану	аралығын дағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу	екпінi, тіркес екпінi, логикалы қ екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	я, кідіріс, логикалы қ екпіннің мәнін түсініп қолдану	интонацияның құрамдас бөліктері : әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану	интонацияның құрамдас бөліктері : әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
4.3 Лексикалық нормаларды сақтау	5.4.3.1 сөз – тілдің негізгі бірлігі. Сөздің басқа тіл бірліктерінен айырмашылығы . Сөздің лексикалық мағынасы; 5.4.3.2 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді көркемдік ерекшеліктеріне сай	6.4.3.1 көп мағыналы сөздер мен омонимдердің айырмашылығын білу, дұрыс қолдану; 6.4.3.2 сөздің лексикалық мағынасын анықтау үшін түсіндірме сөздікті қолдану; 6.4.3.3 ауызекі және жазбаша мәтіндерде синонимд	7.4.3.1 көнерген сөз, неологизм (жалпы тілдік және жеке авторлық) сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу; 7.4.3.2 ауызекі және жазбаша мәтіндерде көнерген сөздер мен неологизмді қолдануы	8.4.3.1 ежелгі қазақ және кірме сөздер; 8.4.3.2 шет тілі лексикасында пайдалану мақсаттылығы мен орындылығы тұрғысынан сөйлеу тіліне баға беру; 8.4.3.3 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәні, көркемдік	9.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану	10.4.3.1 лексикалық және стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану

	қолдану; 5.4.3.3 тура және ауыспал ы мағынал ы сөздерді , антоним , синоним дерді көркемд ік ерекшел іктеріне сай қолдану	ерді қолдануы н бақылау. Синоним дердің мағынал ық және стилисти калық айырмаш ылықтар ын анықтау; 6.4.3.4 ауызекі және жазбаша мәтіндерд е антонимд ерді қолдануы н бақылау; 6.4.3.5 қазақ тілінің антонимд ер сөздігін қолдану	бақылау; 7.4.3.3 диалект сөз, кәсіби сөз, терминол огиялық лексика ғылымны ң негізгі белгісі ретінде,та бу, сөздерін орынды қолдана білу	ерекшелі ктерін түсініп қолдану		
4.4 Грам матикал ық нормала рды сақтау	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалға н туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша	6.4.4.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдары мен қызметін білу, төл сөзді	7.4.4.1 үстеудің мағынал ық түрлерін ажырату, синонимд ік қатарлар ын түрлендір	8.4.4.1 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу; 8.4.4.2 сөз тіркесінің байланыс	9.4.4.1 жай сөйлемде рді айтылу мақсаты мен құрылым дық ерекшеліг іне сай	10.4.4.1 с абақтас құрмалас сөйлемде рдің мағынал ық түрлерін ажырата білу, түрлендір

	және жазбаша тілдесім барысын да қолдану; 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану; 5.4.4.3 сын есімдер, шырай түрлерінің ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін	төлеу сөзге айналдыру; 6.4.4.2 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану; 6.4.4.3 есімдерде зат есім тудыратын жұрнақтарды қолданып, сөз өзгерту мағынасын көңіл аудару; 6.4.4.4 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және	іпқолдану; 7.4.4.2 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.4.3 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну; 7.4.4.4 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану 7.4.4.5 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану;	у тәсілдері мен түрлері, есім, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.3 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орны, қызметін түсініп қолдану; 8.4.4.4 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу.	қолдану; 9.4.4.2 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.4.3 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану	іп қолдану; 10.4.4.2 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
--	--	---	--	--	---	---

	ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу	жазбаша тілдесім барысында қолдану				
4.5 Пунктуациялық нормаларды сақтау	5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану	10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану

47. Осы Бағдарлама сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

48. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің
5-10 сыныптарына арналған «Қазақ тілі»
пәнінен жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 5-сынып:
1-кесте

Лексикалық тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Менің Отаным – Қазақстан	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау; 5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.5.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу
Менің мектебім	Жазылым	5.3.1.1 жазу техникасын жетілдіру; 5.2.1.2 оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу; 5.4.3.1 сөз – тілдің негізгі бірлігі. Сөздің басқа тіл бірліктерінен айырмашылығы. Сөздің лексикалық мағынасы; 5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану
2-тоқсан		
Менің отбасым	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған қысқа мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі ақпаратты анықтау; 5.1.3.2 құрбыларының жауабы неден басталып, аяқталғанын біліп, өз сөзімен айтып беру; 5.1.3.3 хабарлы мәтіннің мазмұнын қабылдап, түсіну
	Оқылым	5.2.1.2 мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру; 5.2.5.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу
Көлік және жол белгілері	Жазылым	5.3.1.1 жазу техникасын жетілдіру; 5.2.1.2 оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу; 5.2.1.3 бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш)

	Тілдік нормаларды қолдану	5.4.1.2 түбір сөздегі дауысты және дауыссыз дыбыс әріптерінің жазылуын тексере білу; 5.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану; 5.4.3.2 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану
3-тоқсан		
Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	Тыңдалым және айтылым	5.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру; 5.1.3.3 хабарлы мәтіннің мазмұнын қабылдап, түсіну
	Оқылым	5.2.2.1 ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.3.1 мәтіннің түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу; 5.2.5.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу
Қоршаған ортаны қорғау	Жазылым	5.3.1.1 жазу техникасын жетілдіру; 5.3.2.1 шағын мазмұндама жаза білу; 5.3.3.1 туыстарына, достарына хат жазу, конвертке мекен-жайын дұрыс жазу
Адами құндылықтар	Тілдік нормаларды қолдану	5.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану; 5.4.3.3 антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу
4-тоқсан		
Ғарышқа саяхат	Тыңдалым және айтылым	5.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогқа қатысу
	Оқылым	5.2.4.1 оқулықтың анықтамалық деректерін өзбетінше қолдану; 5.2.5.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.5.2 мәтінді бөліктерге бөлу және негізгі ойын анықтау
	Жазылым	5.3.1.1 жазу техникасын жетілдіру; 5.3.2.2 мұғалім ұсынған жоспар бойынша шағын шығарма жазу; 5.3.4.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету
	Тілдік нормаларды қолдану	5.4.3.2 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.3.3 антоним мен синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану;
Жазғы демалыс. Саяхат		

		5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану
--	--	---

2) 6-сынып:

2-кесте

Лексикалық тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Менің туған өлкем	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, ақпаратты анықтау, түсіну
	Жазылым	6.3.1.1 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату (п-р, ү-у, ұ-у, и-у, б-д; с-э, е-ә); 6.3.2.1 таныс емес тыныс белгілері қойылмаған мәтінді сөйлемге бөлу, жазу
Ұлттық және отбасылық құндылықтар	Тілдік нормаларды қолдану	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 6.4.3.1 көп мағыналы сөздер мен омонимдердің айырмашылығын білу, дұрыс қолдану; 6.4.4.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру
2-тоқсан		
Астана – бас қала	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған қысқа мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау
	Оқылым	6.2.1.2 мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну; сұраққа өздігінен жауап бергенде қолдана білу
	Жазылым	6.2.1.2 бір қосымша элементі бойынша графемаларды ажырату (ц-и, г-ғ, ү-ұ, о-ө, н-ң, к-қ, х-с); 6.3.2.2 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру
Тарихи тұлғалар	Тілдік нормаларды қолдану	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 6.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу; 6.4.3.2 сөздің лексикалық мағынасын анықтау үшін түсіндірме сөздіккі қолдану; 6.4.4.2 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану

3-тоқсан		
Мәдени құндылықтар Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз. Табиғат құбылыстары	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.2 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Жазылым	6.3.2.3 оқыған шығармалар бойынша жоспар құрып (мұғалімнің көмегімен), шығарма жазу; 6.3.3.1 іс-қағаздарды (хабарландыру, жеделхат, құттықтау) жазуды білу
	Тілдік нормаларды қолдану	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 6.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу; 6.4.3. Ауызекі және жазбаша мәтіндерде синонимдерді қолдануын бақылау. Синонимдердің мағыналық және стилистикалық айырмашылықтарын анықтау; 6.4.4.3 есімдерден зат есім тудыратын жұрнақтарды қолданып, сөзөзгерту, мағынасына көңіл аудару
4-тоқсан		
Өнер Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	Тыңдалым және айтылым	6.1.4.1 көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру; 6.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогқа даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	6.2.4.1 энциклопедиялық, фразеологиялық, орфографиялық сөздіктен ақпараттарды іздеу; 6.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.2.4 сурет бойынша жоспар құрып (мұғалімнің көмегімен), шығарма жазу; 6.3.4.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету
	Тілдік нормаларды қолдану	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 6.4.3.4 ауызекі және жазбаша мәтіндерде антонимдерді қолдануын бақылау; 6.4.3.5 қазақ тілінің антонимдер сөздігін қолдану; 6.4.4.4 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану

Лексикалық тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстандағы көрікті жерлер Денсаулық – зор байлық	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 7.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну; 7.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогқа қатысу
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіннен детальді ақпаратты анықтау, түсіну; 7.2.1.2 басты кейіпкерлердің сипатын, іс-әрекетін тауып, көрсету
	Жазылым	7.3.1.1 бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш); 7.2.1.2 қазақ тілінің барлық дыбыстарын өзбетінше жазуда ажырату; 7.3.2.1 түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну, жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу; 7.4.3.1 көнерген сөз, неологизм (жалпы тілдік және жеке авторлық) сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу; 7.4.4.1 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану
2-тоқсан		
Су – тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 7.1.5.2 оқыған мәтін бойынша пікір айтуға машықтандыру, ойын анық жеткізу, дәлелдеу, қорытынды жасай білу
	Оқылым	7.2.1.2 басты кейіпкерлердің сипаты мен іс-әрекетін тауып, көрсету; 7.2.1.3 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	7.3.2.1 түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну, жазу; 7.3.2.2 графикалық тіректер бойынша мәтін құрастыру, жазу
Сәулет өнері	Тілдік нормаларды қолдану	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу 7.4.3.2 ауызекі және жазбаша мәтіндерде көнерген сөздер мен неологизмді қолдануын бақылау;

		7.4.4.2 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану
3-тоқсан		
Мәдени мұра	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.2 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз	Оқылым	7.2.1.3 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; 7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.4.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	7.3.2.3 сөздерді өзгерте отырып шағын мазмұндама жазу; 7.3.3.1 іс-қағаздарды: қабырға газетіне мақала жазу, қолхат, өтініш, мінездеме, сауалнама, өмірбаян толтыруға үйрету
Бос уақыт және хобби	Тілдік нормаларды қолдану	7.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану; 7.4.3.3 диалект сөз, кәсіби сөз, терминологиялық лексика ғылымның негізгі белгісі ретінде, табу сөздерін орынды қолдана білу; 7.4.4.3 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну; 7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелікші) дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Жеңіс күні.	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.3 шығармада бейнелі сөздің орнын түсіну, бағалау; 7.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
Достық мерекесі	Оқылым	7.2.3.1 сөйлеу этикеті мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу; 7.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.2.4 өз бетінше құрастырған жоспар бойынша шығарма жазу; 7.3.4.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету
	Тілдік нормаларды қолдану	7.4.3.3 диалект сөз, кәсіби сөз, терминологиялық лексика ғылымның негізгі белгісі ретінде, табу сөздерін орынды қолдана білу;

		7.4.4.4 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.4.5 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану
--	--	---

4) 8-сынып:
4-кесте

Лексикалық тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Сүйіспеншілік пен достық	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 8.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау
Ауа райы және климаттық өзгерістер	Оқылым	8.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 8.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
	Жазылым	8.3.1.1 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату
	Тілдік нормаларды қолдану	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
2-тоқсан		
Мамандықтар әлемі	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу
Табиғаттағы өзгерістер	Оқылым	8.2.1.2 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 8.2.2.1 ресми стиль және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
	Жазылым	8.3.2.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру
	Тілдік нормаларды қолдану	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану; 8.4.3.1 ежелгі қазақ және кірме сөздер; 8.4.4.1 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу
3-тоқсан		
Әлемнің жеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.2 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аударып отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі

кереметі		ойды анықтау; 8.1.3.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалды тыңдау және түсіну; 8.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогқа қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
Ғылым мен технология жетістіктері	Оқылым	8.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 8.2.1.2 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 8.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары	Жазылым	8.3.2.2 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып творчестволық шығарма жазу; 8.3.4.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу
	Тілдік нормаларды қолдану	8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану; 8.4.3.2 шет тілі лексикасын пайдалану мақсаттылығы мен орындылығы тұрғысынан сөйлеу тіліне баға беру; 8.4.4.2 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.3 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану
4-тоқсан		
Қазақстандағы ұлттар достастығы	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалды тыңдау және түсіну; 8.1.4.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау; 8.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздер және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогқа қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу; 8.1.5.2 білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізе білу
Ғаламтор және	Оқылым	8.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау;

әлеуметтік желілер		8.2.5.2 мәнерлеп шапшан оқу: мәтіннің мазмұы мен мағынасына сәйкес интонация мен сөз қарқынын (кідіріс, логикалық ойлау дауыс сарыны) сақтау
	Жазылым	8.3.3.1 іс-қағаздарды: хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат, жарнама, түсініктеме, сенімхат жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруға жаттықтыру; 8.3.2.3 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	8.4.3.3 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәні мен көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.4.4 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; 8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

5-кесте

Лексикалық тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Отбасы және демографиялық өзгеріс	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау
	Оқылым	9.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 9.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 9.2.5.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу
	Жазылым	9.3.1.1 дисграфияны алдын алу мақсатымен барлық графемаларды, олардың элементтерінің байласындарын дұрыс жазуын қадағалау
	Тілдік нормаларды қолдану	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; 9.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану; 9.4.4.1 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану
2-тоқсан		
Адам құқығы мен бостандығы	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи, оқу-еңбек тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтардағы (интервью, пікірталас үзінді) автордың көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 9.1.4.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы

Театр өнері мен мәдениеті		мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	9.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 9.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 9.2.5.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу
	Жазылым	9.3.2.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген материалды сипаттап жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; 9.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану; 9.4.4.2 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу
3-тоқсан		
Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО - 2017	Тыңдалым және айтылым	9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 9.1.3.2 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 9.1.4.2 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау;
Кәсіп пен еңбек	Оқылым	9.2.1.2 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру; 9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 9.2.5.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу
	Жазылым	9.3.2.2 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу; 9.3.3.1 іс-қағаздарды: оқуға түсуге, жұмысқа орналасуға байланысты қағаздар (өтініш, өмірбаян, қолхат, резюме) жаза білу
Жасөспірім және заң	Тілдік нормаларды қолдану	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; 9.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін

		түсініп қолдану; 9.4.4.3 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
4-тоқсан		
Ғарышты игеру Қоршаған орта және энергия ресурстары	Тыңдалым және айтылым	9.1.3.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы материалды тыңдау және түсіну. Қысқаша негізгі ойын жеткізу; 9.1.4.2 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру; 9.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	9.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу; 9.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп, талдап оқу; 9.2.5.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу
	Жазылым	9.3.2.2 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу; 9.3.4.1 бұқаралық ақпарат құралдарының материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау
	Тілдік нормаларды қолдану	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; 9.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану; 9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану

6) 10-сынып:

6-кесте

Лексикалық тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Мәңгілік Ел-мұратым	Тыңдалым және айтылым	10.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқа-мен салыстыру; 10.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау
	Оқылым	10.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет)

Жаһандану мәселелері		мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу
	Жазылым	10.3.1.1 графикалық тәртіптің негізгі ережелерін сақтау; 10.3.1.2 сөздердің дыбыстық-әріптік құрамын қатесіз жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; 10.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 10.4.4.1 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрленді-ріп қолдану
2-тоқсан		
Бұқаралық ақпарат құралдары	Тыңдалым және айтылым	10.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудиториямен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
	Оқылым	10.2.1.2 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау және проблемалық сұрақтарын құрастыру
«Қызыл кітапқа» енген жануарлар мен өсімдіктер	Жазылым	10.3.1.2 сөздердің дыбыстық-әріптік құрамын қатесіз жазу; 10.3.2.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; 10.4.3.1 лексика мен стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 10.4.4.2 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
3-тоқсан		
Қазақстандағы туризм және экотуризм	Тыңдалым және айтылым	10.1.3.2 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; 10.1.4.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту; 10.1.4.2 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
	Оқылым	10.2.1.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 10.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау

	Жазылым	10.3.2.2 шығарма жазу барысында өз ойын білдіріп, дәлелдей, қорытынды жасай білу; 10.3.3.1 құрылымы және жеткізілу формасы бойынша іскерлік хат түрлерін (реттелген, реттелмеген, конверттік, электронды, факс) қолдана білу
	Тілдік нормаларды қолдану	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; 10.4.3.1 лексикалық және стилистикалық заңдылықтарды дұрыс қолдану; 10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану
4-тоқсан		
Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік Қазақ батырлары	Тыңдалым және айтылым	10.1.3.3 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 10.1.4.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру және кейіпкерлердің әрекетін бағалау; 10.1.5.1 қоғамдық-саяси, ғылыми тақырыптар, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау; 10.2.5.1 қазақ классиктерінің әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу
	Оқылым	10.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау; 10.2.5.1 қазақ классиктерінің әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу; 10.2.5.2 өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу
	Жазылым	10.3.2.3 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 10.3.3.1 құрылымы және жеткізілу формасы бойынша іскерлік хат түрлерін (реттелген, реттелмеген, конверттік, электронды, факс) қолдана білу; 10.3.4.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (акпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу
	Тілдік нормаларды қолдану	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;

		10.4.3.1 лексика мен стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану
--	--	--